

Briselē, 25.3.2020.
COM(2020) 130 final

KOMISIJAS PAZIŅOJUMS EIROPAS PARLAMENTAM UN PADOMEI

par Finanšu regulas 2018/1046 212. pantā paredzētā uzkrājumu fonda aktīvu pārvaldnieku

**KOMISIJAS PAZIŅOJUMS EIROPAS PARLAMENTAM UN PADOMEI
par Finanšu regulas 2018/1046 212. pantā paredzētā uzkrājumu fonda aktīvu
pārvaldnieku**

Kopsavilkums

Ņemot vērā neatkarīgā izvērtējuma rezultātus, Komisija ar šo paziņojumu informē Parlamentu un Padomi, ka tā pati pārvaldīs kopējā uzkrājumu fonda (KUF) aktīvus tā vietā, lai iesniegtu leģislatīvā akta priekšlikumu, ar ko Komisijai tiktu dota atļauja vai rīkojums deleģēt šo uzdevumu Eiropas Investīciju bankai (EIB). KUF saņems līdzekļus no ES budžeta nākamās daudzgadu finanšu shēmas gaitā (2021.–2027. gads). Šie aktīvi veidos uzkrājumus, kas kalpos par nodrošinājumu finanšu instrumentiem, finansiālajai palīdzībai un budžeta garantijām, ko izmanto, lai atbalstītu investēšanu ES¹ un jaunattīstības un kaimiņreģiona valstīs² ar publisko finanšu iestāžu, piemēram, EIB, un citu īstenošanas partneru starpniecību. Šīs operācijas atbalstīs investīcijas, kas palīdz sasniegt tādas ES politiskos mērķus kā ilgtspējīgas ekonomikas veidošana.

Pati tieši pārvaldīdama KUF aktīvus, Komisija spēs nodrošināt, ka šis fonds atbilst no operācijām izrietošajām budžeta vajadzībām, un regulāri ziņot Parlamentam un Padomei par šiem jautājumiem. KUF aktīvi kalpos par nodrošinājumu budžeta garantijām un garantētajiem aizdevumiem, ko ES izsniegs nākamās daudzgadu finanšu shēmas (DFS) ietvaros. Komisija ir nolēmusi pati pārvaldīt KUF aktīvus, ņemot vērā KUF “sistēmisko” nozīmi ES budžeta kontekstā un savus institucionālos pienākumus. Neatkarīgajā izvērtējumā konstatēts, ka KUF pārvaldībai nepieciešamās speciālās zināšanas, sistēmas un pārvaldības mehānismi ir gan Komisijai, gan EIB un ka Komisija iepriekš ir uzrādījusi labāku sniegumu ar mazākām no ES budžeta sedzamajām izmaksām. Šajā paziņojumā Parlamentam un Padomei sniegta arī informācija par pasākumiem, kurus Komisija veiks, lai panāktu, ka KUF ir gatavs 2020. gada beigās un var sākt investēt no 2021. gada janvāra, kolīdz būs pieejamas budžeta apropriācijas.

¹ Eiropas Savienībā šo investīciju atbalsta funkciju nodrošina Eiropas Stratēģisko investīciju fonds (ESIF), kas tika izveidots 2014. gadā un izvērsts 2016. gadā. 2021.–2027. gada periodā ESIF un vēl 13 pašlaik pieejamie ES finanšu instrumenti tiks integrēti plašākā, visaptverošā programmā *InvestEU*.

² Budžeta garantijas investīciju atbalstam jaunattīstības un kaimiņreģiona valstīs tiek nodrošinātas no 2017. gadā izveidotā Eiropas Fonda ilgtspējīgai attīstībai (EFIA), bet nākamajā daudzgadu finanšu shēmā tiks nodrošinātas no tā pēcteča (EFIA+).

1. IEVADS

ES budžets piedzīvo būtiskas pārmaiņas. Tam jādod iespēja reaģēt uz jaunām vides, stratēģiskajām un sociālekonomiskajām problēmām laikā, kad budžeta ierobežojumi ir īpaši izteikti. Tāpēc jārod jauni veidi, kā panākt ES budžetā pieejamo resursu lielāku atdevi ES iedzīvotāju labā.

Budžeta garantijas ir pierādījušas sevi kā labu līdzekli ierobežotu publisko finanšu politiskās ietekmes daudzkārhošanai. Plaši izmantojot budžeta garantijas, ar katru euro, kas ES budžetā bija paredzēts Investīciju plānam Eiropai, izdevās atbalstīt privātās investīcijas 15,7 euro³ apmērā projektos, kas nes vidiskus, sociālus vai ekonomiskus labumus.

Ņemot vērā šīs sekmes, Komisija ir ierosinājusi izvērst budžeta garantiju izmantošanu kā vienu no galvenajām ES budžeta publisko finanšu atbalsta formām par labu investīcijām. Ierosināts, ka programmas *InvestEU*⁴ ietvaros ES budžetā tiks paredzēti vairāki miljardi euro Eiropas Investīciju bankas (EIB) un citu īstenošanas partneru garantiju nodrošinājumam. Paredzēts, ka publisko un privāto investīciju atbalstam, ko nodrošinās EIB un īstenošanas partneri, multiplikatora efekts būs līdzīgs tam, kāds bija ESIF. Garantiju izmantošana tiks izvērsta arī ārējās darbības jomā – ierosināts, ka Ārējās darbības garantija, kas tiks izveidota ar regulu par Kaimiņattiecību, attīstības sadarbības un starptautiskās sadarbības instrumentu (*NDICI*)⁵, ietvers garantijas un garantētus aizdevumus investīcijām un makrofinansālajai palīdzībai pirmspievienošanās, kaimiņu un citās valstīs.

Šie priekšlikumi paredz kvalitatīvas izmaiņas ES budžeta darbībā. Tie prasa, lai budžets (un no tā finansējamie uzkrājumi garantijām) būtu pietiekami elastīgs potenciālo zaudējumu absorbēšanai saistībā ar finansētajām investīcijām, attiecībā uz kurām netiek pildītas saistības. Tālab garantiju programmu konceptuālajā izstrādē un īstenošanā ir nepieciešama stingra pieeja, lai zaudējumi nepārsniegtu pieejamos uzkrājumus.

Otrs būtisks nosacījums ir tas, ka ES budžetā paredzētie uzkrājumi gadījumiem, kad īstenošanas partneri prasa izmantot budžeta garantiju, ir jāpārvalda pareizi. Šie uzkrājumi budžeta garantijām, finansālajai palīdzībai un finanšu instrumentiem tiks turēti kopējā uzkrājumu fondā (KUF). KUF tāpat ir likviditātes rezerve, kas aizsargā pārējo ES budžetu pret zaudējumiem, kuri var rasties ar budžeta garantijām atbalstītajās programmās. Šis fonds būs pietiekami liels, lai varētu segt visas garantijas, ko varētu nākties izmantot reālistiski iedomājamajos scenārijos.

Tādējādi KUF nav “vienkārši vēl viens” ES budžeta aktīvu portfelis. KUF aktīvi kalpos par nodrošinājumu budžeta garantijām un garantētajiem aizdevumiem, ko no ES budžeta izsniegs nākamās DFS ietvaros. Ir kritiski svarīgi, lai KUF aktīvi būtu sinhronizēti ar saistībām, ko rada budžeta garantijas un garantētie aizdevumi. Komisija ir vispiemērotākā tā nodrošināšanai, jo tā ir vienīgā iestāde, kurai ir pilnīgs pārskats par saistībām, kurām vajadzīgs nodrošinājums ar fonda aktīviem. Komisija tādējādi ir

³ Rādītājs 2019. gadā beigās.

⁴ Priekšlikums “Eiropas Parlamenta un Padomes regula, ar ko izveido programmu *InvestEU*” (COM(2018) 439 final, 6.6.2018.); likumdevēji par to ir panākuši daļēju kopējo vienošanos.

⁵ Komisijas priekšlikums “Eiropas Parlamenta un Padomes regula, ar ko izveido Kaimiņattiecību, attīstības sadarbības un starptautiskās sadarbības instrumentu” (*NDICI*) (COM(2018) 460 final). Šajā ierosinātajā jaunajā instrumentā garantijas nodrošinātu Ārējās darbības garantija.

nolēmusi pati pārvaldīt KUF aktīvus, ņemot vērā KUF “sistēmisko” nozīmi ES budžeta kontekstā un savus institucionālos pienākumus.

Regulas (ES, Euratom) 2018/1046 (turpmāk “Finanšu regula” jeb “FR”)⁶ 212. pantā par KUF ir paredzēts veikt izvērtējumu, lai noteiktu, vai KUF aktīvi būtu jāpārvalda Komisijai, EIB vai abām kopīgi. Šā paziņojuma mērķis ir iepazīstināt ar minētā izvērtējuma secinājumiem, izskaidrot, kāpēc KUF būtu jāpārvalda Komisijai, un noteikt nākamās pasākumus, kas nepieciešami KUF darbības uzsākšanai 2021. gada janvārī.

2. KOPĒJAIS UZKRĀJUMU FONDS (KUF) – STŪRAKMENTS ES JAUNAJĀ PĪEEJĀ PUBLISKĀJĀM FINANSĒM

2.1. Kas ir kopējais uzkrājumu fonds?

KUF tiks apvienoti visi uzkrājumi, kas nepieciešami dažādu budžeta garantiju, finansiālās palīdzības un finanšu instrumentu radīto finansiālo saistību nosegšanai. Konkrētāk, tajā tiks apvienoti uzkrājumi šādām programmām: ESIF⁷, *InvestEU* un Ārējās darbības garantija (ieskaitot pašreizējo EFIA⁸ un ārējo aizdevumu pilnvaras). Turklāt KUF varētu iekļaut vēl papildu uzkrājumus atbilstīgām jaunajām budžeta garantiju vai finansiālās palīdzības programmām un finanšu instrumentiem. Uz KUF varētu arī pārvest papildu resursus, kas atliekti kā uzkrājumi esošajiem finanšu instrumentiem vai citiem Komisijas politikas instrumentiem, kuriem ir liels apgrozībā esošo aktīvu portfelis, kas pieder pie tā paša investīciju spektra kā KUF. Saskaņā ar 9. panta 1. punktu priekšlikumā “Eiropas Parlamenta un Padomes regula, ar ko izveido programmu *InvestEU*” redakcijā, par ko likumdevēji panākuši daļēju kopējo vienošanos, dalībvalstis var KUF pārvaldībā nodot daļu no saviem struktūrfondu līdzekļiem, kas paredzēti dalībvalsts nodalījuma uzkrājumiem.

(Pieņemtie vai ierosinātie) likumdevēji akti par ESIF, *InvestEU* un *NDICI* ES budžetā uzkrājumiem paredz saistību apropriācijas vairāku miljardu euro apmērā, lai varētu izsniegt ievērojama apmēra garantijas un aizdevumus. Ņemot vērā ES programmu katalizatora efektu, tādējādi tiek daudzkārsota galvenokārt uz privāto un publisko ieguldījumu atbalstu vērsto rīcībpolitiku ietekme.

Kā kopējais uzkrājumu fonds darbosies?

- KUF paredzēts apvienot ESIF, *InvestEU* un *NDICI* programmu aktīvus. KUF šos aktīvus izmantos investēšanai vērtspapīros (galvenokārt obligācijās), līdz tos nāksies pārdot, lai apmierinātu īstenošanas partnera pieprasījumu izmantot garantiju sakarā ar

⁶ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES, Euratom) 2018/1046 (2018. gada 18. jūlijs) par finanšu noteikumiem, ko piemēro Savienības vispārējam budžetam, ar kuru groza Regulas (ES) Nr. 1296/2013, (ES) Nr. 1301/2013, (ES) Nr. 1303/2013, (ES) Nr. 1304/2013, (ES) Nr. 1309/2013, (ES) Nr. 1316/2013, (ES) Nr. 223/2014, (ES) Nr. 283/2014 un Lēmumu Nr. 541/2014/ES un atceļ Regulu (ES, Euratom) Nr. 966/2012 (OV L 193, 30.7.2018., 1. lpp.). Noteikumi par finanšu instrumentiem, budžeta garantijām un finansiālo palīdzību ir paredzēti X sadaļā.

⁷ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2015/1017 (2015. gada 25. jūnijs) par Eiropas Stratēģisko investīciju fondu, Eiropas Investīciju konsultāciju centru un Eiropas Investīciju projektu portālu, ar ko groza Regulas (ES) Nr. 1291/2013 un (ES) Nr. 1316/2013 – Eiropas Stratēģisko investīciju fonds (OV L 169, 1.7.2015., 1. lpp.).

⁸ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2017/1601 (2017. gada 26. septembris), ar ko izveido Eiropas Fondu ilgtspējīgai attīstībai (EFIA), EFIA garantiju un EFIA garantiju fondu (OV L 249, 27.9.2017., 1. lpp.).

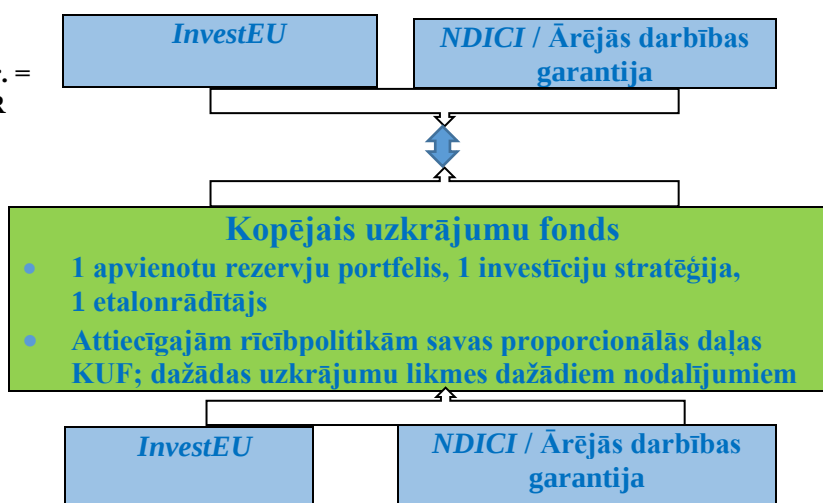
to, ka attiecībā uz partnera investīciju projektu portfeli netiek pildītas saistības. FR 219. panta 1. punktā ir noteikts, ka “garantijas ir neatsaucamas, beznosacījuma un tiek nodrošinātas pēc pieprasījuma attiecībā uz [visu] segto operāciju veidiem”.

- Tā kā ir dažādi īstenošanas partneri, kuriem ir pieejamas dažnedažādas garantijas par atšķirīga veida investīcijām dažādās teritorijās, KUF būs jātiek galā ar kompleksu un nevienmērīgu tā aktīvu pieprasījuma struktūru. Lai nodrošinātu budžeta garantiju sistēmas noturību, ir būtiski, lai uz garantiju programmām attiektos saskaņota risku pārvaldība un ziņojumu sniegšana, kas nodrošina, ka zaudējumi nepārsniedz noteiktus pielaides līmeņus. KUF aktīvu portfelim jābūt gana diversificētam un pietiekami likvīdam, lai varētu ātri un pilnībā apmierināt vajadzības.
- Garantiju programmu rūpīga konceptuālā izstrāde un pārraudzība ir viens faktors. To papildinās KUF aktīvu pārvaldības organizēšana veidā, kas atspoguļo dažādās riska dimensijas (laika periods, riska faktoru korelācija, likviditāte utt.), ņemot vērā visu garantēto finansēšanas un investīciju operāciju iezīmes.
- KUF ietvaros nav paredzēts savstarpēji segt pieprasījumus starp dažādajām programmām, kuru aktīvus KUF turēs. Katram attiecīgajam rīcībpolitikas instrumentam (piemēram, *InvestEU* vai *EFIA+*) būs sava daļa KUF aktīvos, kura atbildīs tā budžeta piešķirumam. Šos aktīvus izmantos tikai konkrētā rīcībpolitikas instrumenta garantiju radīto saistību segšanai – tātad šie aktīvi nebūs pieejami, lai segtu citu rīcībpolitiku radītās saistības. Tādējādi KUF nodrošinās aktīvu vienotas pārvaldības priekšrocības, taču nevienam rīcībpolitikas instrumentam nebūs jāsedz cita instrumenta radītie zaudējumi.

Turpmāk sniegts shematiskais pārskats par KUF, proti, kā attiecīgajiem rīcībpolitikas instrumentiem paredzētie budžeta līdzekļi tiks izmantoti, lai sniegtu kapitāla nodrošinājumu garantijām, kuras īstenošanas partneriem piešķirs *InvestEU* un *NDICI* ietvaros.

KUF: kapitāla bāze budžeta garantijām

Garantiju
programmas:
maks. kopējās
budž. saist. apropr. =
±100 miljardi EUR

Attiecīgās
rīcībpolitikas

2.2. Kādi būs ieguvumi no KUF?

Dažādu veidu budžeta instrumentiem paredzēto uzkrājumu apvienošana KUF nodrošinās efektivitātes pieaugumu un trijos aspektos pavērs iespēju dinamiskākai aktīvu pārvaldībai.

Pirmkārt, attiecībā uz finanšu aktīvu pārvaldību ir spēkā mēroga efekts: jo pārvaldāmo aktīvu apjoms ir lielāks, jo būtiskāks ir efektivitātes pieaugums. Tas ir tāpēc, ka aktīvu prasmīgai pārvaldībai nepieciešamo organizatorisko spēju izveide prasa lielas pastāvīgās izmaksas. Minētās spējas ietver uzticamas portfeļu pārvaldības sistēmas, datu ievades un apstrādes spējas, kvalificētu personālu, kas spēj izpildīt visas funkcijas, ievērojot nepieciešamo pienākumu nošķirumu, labas pārvaldības sistēmas un darbības nepārtrauktības nodrošināšanas pasākumus. Tomēr tad, kad šī infrastruktūra ir nodrošināta, pārvaldāmo aktīvu apjoma palielināšana rada mazākas robežizmaksas. Tas nozīmē mazākas izmaksas attiecībā pret pārvaldāmo aktīvu apjomu. Aktīvu pārvaldības centralizēšana KUF pilnīgi noteikti samazinās no ES budžeta sedzamās īstenošanas izmaksas, un tādējādi ierobežotie publiskie resursi tiks izmantoti efektīvāk.

Otrkārt, KUF būs apvienoti uzkrājumi vairākām budžeta garantijām, finansiālajai palīdzībai un finanšu instrumentiem ar dažādām iezīmēm un riska un laika profiliem. Šo riska un laika profilu atšķirību dēļ līdzekļu apjoms, kas vienotā portfelī vajadzīgs garantijas pieprasījumu apmierināšanai konkrētā gadā, varētu būt mazāks nekā tad, ja katrs atsevišķais instruments savus garantijas pieprasījumus apmierinātu atsevišķi. Šis ieguvums atspoguļojas KUF efektīvajā uzkrājumu likmē, kas paredzēta Finanšu regulas 213. pantā.

Treškārt, KUF darbosies satvarā, kas paredz uzkrājumu pārvaldības ciešāku sasaisti ar ES budžeta iespējamo saistību profilu un attīstību. Ņemot vērā, ka budžeta garantiju izmantojums un pieredze darbā ar tām arvien pieaug, KUF tiks pārvaldīts dinamiski, portfeli pielāgojot saistību profila attīstībai. Tas dos iespēju aktīvus labāk pieskaņot saistību profila izmaiņām, kas ļaus KUF efektīvāk īstenot likviditātes rezerves lomu.

3. IZVĒRTĒJUMA METODE, KRITĒRIJI UN VARIANTI

3.1. Neatkarīgā izvērtējuma organizācija un kritēriji

Ņemot vērā nozīmi, kāda KUF būs ES publisko finanšu struktūrā, Finanšu regulas 212. pantā bija paredzēts, ka Komisijas lēmumam par KUF aktīvu pārvaldnieka izvēli jābalstās uz neatkarīgu izvērtējumu. Finanšu regulas 212. pantā ir konkretizēti trīs izvērtējamie varianti:

1. KUF pārvalda vienīgi Komisija;
2. KUF pārvalda vienīgi EIB;
3. pārvaldības uzdevumus sadala starp Komisiju un EIB.

Finanšu regulas 212. pantā ir arī noteikti kritēriji, pēc kuriem novērtēt abu potenciālo pārvaldnieku spējas. Attiecībā uz katru organizāciju izvērtējumā ir ņemti vērā tādi kritēriji kā institucionālā struktūra un pārvaldība, pārskatatbildība un pārredzamība, risku pārvaldība, tehniskā infrastruktūra, ziņojumu sniegšana, speciālās zināšanas, mērogojamība, sniegums un sniegto pakalpojumu izmaksas.

Neatkarīgais salīdzinošais novērtējums⁹ tiek publicēts reizē ar šo paziņojumu. Tā konstatējumu pamatā ir izvērstis dokumentārās izpētes darbs un padziļinātas intervijas un tikšanās ar EIB un Komisijas darbiniekiem. Konstatējumi tika apspriesti darbseminārā, kurā piedalījās Komisijas un EIB pārstāvji.

Izvērtējuma pilnā versija ir pieejama internetā, savukārt nākamajā tabulā sniegti galvenie secinājumi par katru no analīzes dimensijām.

Kritērijs	Galvenie konstatējumi
Institucionālā struktūra un pārvaldība	Gan EIB, gan Komisijas aktīvu pārvaldības darbībām ir pienācīgas pārvaldības un organizatoriskās struktūras, kas atbilst labas korporatīvās pārvaldības principiem, t. i., tajās ir skaidri paredzēta lēmumu pieņemšanas pilnvaru deleģēšana, pienācīgs pienākumu nošķirums, skaidri definēti uzdevumi un atbilstoši definētas un dokumentētas procedūras un procesi. Abās iestādēs ir pārdomātas potenciālo interešu konfliktu pārvaldības procedūras un kodeksi. Abās organizācijās tiek ievēroti labas aktīvu pārvaldības principi, un to darbībās atspoguļojas piesliešanās nozares paraugpraksi.
Pārskatatbildība un pārredzamība	Abās organizācijās ir skaidri noteikta pārskatatbildības hierarhija. Vispārējās risku pārvaldības un kontroles struktūras abās organizācijās pienācīgi nosedz to darbības, kas saistītas ar ES aktīvu pārvaldību. EIB varētu uzlabot savu aktīvu pārvaldības darbību izmaksu pārredzamību.
Risku pārvaldība un tehniskā infrastruktūra	Gan Komisijai, gan EIB ir pienācīgi dokumentētas risku pārvaldības procedūras, kas atbilst standartiem, kādi būtu sagaidāmi no šo iestāžu kalibra aktīvu pārvaldniekiem. Abu iestāžu rīcībā ir IT pakalpojumu kapacitāte, kas nodrošina šo iestāžu funkciju izpildi. Abām ir sistēmas kiberdrošības un darbības nepārtrauktības nodrošināšanai.
Ziņojumu sniegšana	Abas iestādes sagatavo skaidrus, labi strukturētus un informatīvā ziņā vērtīgus ziņojumus. Informācija par ārpakalpojumu sniedzējiem nodotajiem portfeliem galvenokārt tiek sniegta reizi ceturksnī, un tā tiek papildināta ar ikmēneša ziņojumu par turējumā esošajiem portfeliem. Tas atbilst iestāžu nolīgumos noteiktajām ziņojumu sniegšanas prasībām, taču līdzīga veida iestādēs ir ierasts ziņojumus sniegt biežāk (reizi mēnesī).
Speciālās zināšanas	Abās organizācijās ir augsti kvalificēti un pieredzējuši aktīvu pārvaldnieki ar atbilstošu profesionālo pieredzi un akadēmisko/tehnisko kvalifikāciju.
Mērogojamība	Raugoties no infrastruktūras skatupunkta, abas organizācijas spēj tikt galā ar pārvaldībā esošo aktīvu paredzamo pieaugumu pēc KUF izveides.
Vēsturiskais sniegums¹⁰	Izvērtējumā divu Komisijas portfeli sniegums tika salīdzināts ar divu līdzīgu (tāds pats ilgums un līdzīgas aktīvu pārvaldības pamatnostādnes un

⁹ To sagatavoja ICF kopdarbā ar *Keypoint Financial*.

¹⁰ Vēsturiskais sniegums nav uzticams nākotnes snieguma rādītājs.

	investīciju spektrs) EIB portfeļu sniegumu. Abi Komisijas portfeļi ¹¹ uzrādīja lielāku ienesīgumu (kumulatīvais 10 gadu ienesīgums līdz 2019. gada jūnijam bija 23,4 % un 24,2 %) nekā EIB portfeļi (20,61 % un 12,4 %).
Vēsturiskās izmaksas	Konstatēts, ka Komisija aktīvu pārvaldnieka lomu ir pildījusi ar mazākām izmaksām salīdzinājumā ar maksu, kuru iekasē EIB (0,03 % salīdzinājumā ar 0,05 % uz vienu miljardu euro) ¹² .

Komisija ir spējusi līdzīgu ienesīgumu sasniegt ar mazākām izmaksām. Gan Komisijā, gan EIB aktīvu pārvaldībā izmantotais pārvaldības process un tehniskā infrastruktūra ir “atbilstoši mērķim”. Tiek uzskatīts, ka attiecībā ar Parlamentu, Padomi un Eiropas Revīzijas palātu Komisija ir pārskatatbildīgāka un pārredzamāka. Savukārt EIB ir pārāka ar savu pieredzi repo darījumos un to, ka tai ir iekšējo reitingu modelis, kam ir nozīme atsevišķos specifiskos finanšu darījumos.

3.2. Komisijas novērtējums par iespējamajiem variantiem

Komisija uzskata, ka izvērtējuma konstatējumi attiecībā uz izmaksām, efektivitāti un pārredzamību nozīmē, ka Komisijas tiešā atbildība par KUF aktīvu pārvaldību ir labāks variants nekā alternatīvas.

a) Dalīta atbildība par KUF pārvaldību (3. variants)

Neatkarīgais izvērtētājs saskata iespējamās dinamiskas priekšrocības pieejā, ka atbildība par KUF portfeli tiktu sadalīta starp Komisiju un EIB. Pie šīm priekšrocībām pieder potenciālie ieguvumi no risku diversifikācijas (nelikt visu uz vienas kārti) un starpiestāžu konkurences uzturēšana, kas ierobežotu inertumu.

Komisija uzskata, ka šīs priekšrocības ir netaustāmas un hipotētiskas. Gandrīz droši var pieņemt, ka šo priekšrocību ieguvumus neitralizētu tehniskās un operacionālās grūtības, kas Komisijai traucētu KUF pārraudzīšanu. Ja Komisija un EIB daļu aktīvu pārvaldītu atsevišķi, grāmatvedībā un snieguma uzskaitē būtu nepieciešamas sarežģītas saskaņošanas procedūras. Dalīta pārvaldība arī prasītu integrētu risku pārvaldības satvaru, saskaņā ar kuru vienotajam portfelim aprēķināt un noteikt konsolidētos risku un snieguma rādītājus. Tā visa rezultātā portfeļa pārvaldības process būtu sarežģīts, laikietilpīgs, disponēts uz operacionālām problēmām, turklāt iespējams, ka informācija nebūtu pieejama laikus.

Komisija uzskata, ka šis variants nav pienācīgs risinājums, kā organizēt tik svarīga portfeļa pārvaldību. Komisijas un EIB konkurence nebūtu panākama, sadalot KUF pārvaldības pilnvaras, bet gan izsvērti sadalot investīciju pilnvaras tādā veidā, kas ļautu realizēt gan Komisijas, gan EIB stiprās puses un intereses.

b) Izvēle starp Komisiju un EIB

¹¹ (Likvidējamās) Eiropas Ogļu un tērauda kopienas līdzekļi un RCAM portfelis, kas tiek pārvaldīts Kopīgās veselības apdrošināšanas shēmas vārdā. EIB portfeļi bija GF-EIB (Garantiju fonds ārējai darbībai) un RSFF-EIB (Risku dalīšanas finanšu mehānisms).

¹² EIB pētījuma komandai neiesniedza savus izmaksu datus. Tāpēc salīdzināšanai ar Komisijas izmaksām tika izmantota EIB iekasētā maksa.

Komisija uzskata, ka ir jāizvēlas starp to, vai ekskluzīvas pilnvaras piešķirt Komisijai, vai EIB. Abas ir sevi apliecinājušas aktīvu pārvaldnieces ar ilgu un sekmīgu pieredzi pārvaldīt aktīvus ES vārdā. Abas ir izkopošas pārliecinošas spējas, un abām ir pienācīgi pārvaldības procesi.

Izvērtējums apliecina, ka abas organizācijas ir spējīgas pārvaldīt KUF aktīvus. Abas organizācijas uzrāda labu sniegumu tādās jomās kā pārvaldības struktūra un pārskatatbildības satvars aktīvu pārvaldībai, IT infrastruktūra, speciālās zināšanas, vispārējā rezultativitāte mērķu sasniegšanā, risku pārvaldība vai ziņojumu sniegšanas spējas. Abas organizācijas ir arī pierādījušas spēju izvērst to darbības mērogu, lai tiktu galā ar pārvaldībā esošo aktīvu apjoma ievērojamo pieaugumu, ko radīs KUF.

Galvenie izceļamie faktori, kas izriet no neatkarīgā izvērtējuma, ir šādi:

1. izmaksas: neatkarīgais izvērtējums liecina, ka Komisija KUF spēj pārvaldīt ar mazākām izmaksām. Atbilstoši aplēsēm variants, ka KUF pārvalda Komisija, rada mazākas izmaksas nekā variants, ka aktīvu pārvaldība tiktu uzticēta EIB. Lēstās izmaksas 1. variantā, kurā KUF aktīvus pārvalda pati Komisija ([4,8] miljoni EUR gadā), ir ievērojami mazākas absolūtā un relatīvā izteiksmē nekā lēstās izmaksas 2. variantā, kurā KUF aktīvus pārvalda EIB ([9,9] miljoni EUR gadā);
2. sniegums: balstoties uz pieredzi ar līdzīgiem portfeliem ilgākā laikposmā, Komisijas sasniegtais ienesīgums ir lielāks nekā EIB sasniegtais ienesīgums.

4. STRATĒĢISKIE APSVĒRUMI ATTIECĪBĀ UZ KUF AKTĪVU PĀRVALDĪBU

Izvērtējumā nevar balstīties tikai uz statistisku pagātnes perspektīvu. Tajā ir arī jāapsver, kādas struktūras no ES budžeta aizsardzības viedokļa būtu vispiemērotākās iespējamo saistību un attiecīgo aktīvu turpmākajai pārvaldībai. Ir ārkārtīgi svarīgi aizsargāt ES budžetu pret risku, ka zaudējumi, kurus rada garantiju programmas, pārsniedz KUF pieejamos aktīvus garantiju pieprasījumu apmierināšanai. Lemjot par KUF aktīvu pārvaldnieku, būtu jāņem vērā, kam ir spēcīgāka motivācija un izmaksu ziņā lietderīgākas pārvaldības iespējas.

4.1. Uz saistībām balstīta aktīvu pārvaldība

Budžeta garantiju un finansiālās palīdzības izmantojuma palielināšanās rada lielākas iespējamās saistības, kas būtu jāsedz no ES budžeta. Līdz ar to Komisija patlaban stiprina savas spējas ievirzīt, pārraudzīt un īstenot budžeta garantijas, lai izvairītos no neparedzētas ietekmes uz ES budžetu. Komisija īpaši pievēršas tam, lai nostiprinātu savas korporatīvās spējas vispusīgi novērtēt, pārvaldīt un skaitliski izteikt iespējamās saistības un iestrādāt šo iespējamo saistību riska pamatprofilus investīciju stratēģijā, saskaņā ar kuru tiek pārvaldīti attiecīgie uzkrājumi. Konkrēti, Komisija izmantos atziņas, ko tā guvusi, ciešāk iesaistīdamās garantiju programmu izstrādē, lai noteiktu KUF nepieciešamo uzkrājumu līmeni, KUF investīciju stratēģiju un aktīvu izvietojumu.

Aktīvu pārvaldības centralizācija ievērojami uzlabos efektivitāti. Centralizācija arī paredz, ka Komisijai pienācīgi jāizstrādā un jāīsteno vienota investīciju stratēģija, kurā ir ievērotas dažādo garantiju programmu pamatvajadzības (un ierobežojumi). Tam būtu jānodrošina vismaz kapitāla līmeņa uzturēšana, ar iespēju labvēlīgos tirgus apstākļos gūt papildu ienesīgumu.

Komisijai ir jāuzņemas galīgā atbildība par to, lai KUF aktīvu pārvaldība būtu pienācīgi salāgota ar nepieciešamību nosegt finanšu instrumentu, budžeta garantiju vai finansiālās palīdzības radītās finansiālās saistības. Lai to pienācīgi paveiktu, Komisijai ir jānosaka tāda investīciju stratēģija un jāpanāk tāda tās īstenošana, kas atbilst garantiju programmu radīto saistību dinamiskajam profilam. Ir četri iemesli, kāpēc Komisija ir piemērota šai lomai:

1. ņemot vērā KUF “sistēmisko” nozīmi ES budžeta kontekstā, Komisijai ir īpaša atbildība par šā fonda pareizu pārvaldību, un tai ir jāatskaitās par to Parlamentam, Padomei un Revīzijas palātai. To paredz arī Finanšu regulas 213. panta 5. punkts, saskaņā ar kuru Komisijai ir pašai jānosaka un jāpārtrauga investīciju stratēģija, kas piemērojama KUF aktīvu pārvaldībai. Finanšu regulā šajā jautājumā nav paredzēta nekāda elastība. Tādējādi ir loģiski paturēt tiešu kontroli pār šīs investīciju stratēģijas īstenošanu. Šīs funkcijas deleģēšana EIB tikai radītu darījumu un koordinācijas izmaksas bez jebkāda būtiska ieguvuma;
2. tā kā turpmākajās *InvestEU* un *NDICI* programmās būs ļoti daudz īstenošanas partneru, tikai Komisija ir piemērota tam, lai apkopotu dažādo īstenošanas partneru un programmu vajadzības un pieredzi ar tiem un attiecīgi formulētu vienotu uz saistībām balstītu aktīvu pārvaldības stratēģiju;
3. apspriežot garantijas nolīgumus ar dažādajiem īstenošanas partneriem, Komisija gūs tiešu pārskatu par riska faktoriem, kas nosaka garantējamo portfeli kredītrisku. Piemēram, riskus darījumos ar labuma guvējiem ārpus ES noteiks atšķirīgas makroekonomiskās norises nekā ES. Tas pats attiecas uz dažādiem konkrētām nozarēm raksturīgiem riskiem. Komisija varēs pienācīgi atspoguļot šos riska faktorus par visām iespējamajām saistībām, kuras sedz KUF, integrējot tos investīciju stratēģijā, kas aptver galvenās riska dimensijas¹³;
4. KUF investīciju stratēģijā būs jāintegrē operacionālās zināšanas par programmu īstenošanu. Komisija varēs integrēt atziņas par programmu īstenošanu investīciju stratēģijā un pielāgot šo stratēģiju atbilstoši apstākļu izmaiņām un praktiskajiem ierobežojumiem, ar kuriem saskārušās programmas. Šis ir ļoti svarīgi saistībā ar mērķi nodrošināt, ka Komisijas izstrādātā KUF investīciju stratēģija pienācīgi atspoguļo visu garantiju risku patieso profilu.

4.2. Pārskatatbildība un pārredzamība

Ciešā saikne starp iespējamo saistību pārvaldību un KUF finansējumu atspoguļojas arī Finanšu regulas 214. un 250. pantā noteiktajā Komisijas pienākumā sniegt ziņojumus Eiropas Parlamentam un Padomei.

Kā KUF finanšu pārvaldnieci Komisijai ir Eiropas Parlamentam, Padomei un Revīzijas palātai jāziņo un jāatskaitās par KUF aktīvu pārvaldību. Komisijai uzņemoties tiešu pārvaldību, ir vieglāk pilnībā un laikus atskaitīties visām institucionālajām ieinteresētajām personām par izmaksām un sniegumu.

5. SECINĀJUMI

Neatkarīgajā izvērtējumā konstatēts, ka gan Komisijai, gan EIB ir ilga un sekmīga pieredze pārvaldīt aktīvus ES vārdā. Abas ir izkropušas pārliecinošas spējas, un abām ir

¹³ Konkrētāk, Komisija varēs izmantot pārskatu par šiem riska faktoriem attiecībā uz visām iespējamajām saistībām, kuras sedz KUF, lai noformētu pietiekami diversificētu portfeli (piemēram, aktīvu klašu ziņā), kuram ir relatīvi zema korelācija ar iespējamo saistību riska faktoriem.

pienācīgi pārvaldības procesi. Abām ir KUF pārvaldības pienākumiem nepieciešamās sistēmas un zinātība. Komisijas un EIB līdzšinējā snieguma analīzē konstatēts, ka Komisija līdzīgiem portfeliem ir sasniegusi lielāku ienesīgumu ar mazākām no ES budžeta sedzamajām izmaksām. 4. iedaļā ir skaidrots, kāpēc Komisijai ir nepieciešama spēcīga un centrāla loma šajā iespējamo saistību un attiecīgo aktīvu pārvaldības sistēmā. Komisijai ir aktīvi un pilnībā jāuzņemas atbildība par budžeta garantiju pienācīgu konceptuālo izstrādi un šo garantiju nodrošinājumam paredzēto aktīvu pārvaldību. Tādējādi tā spēs labāk atskaitīties Parlamentam un Padomei par tās darbībām šajā lomā.

Šis lēmums turklāt būtu skatāms plašākā kontekstā – kā ES publisko finanšu jomā tiek dalīti pienākumi starp dažādajiem dalībniekiem. Te jāatzīmē, ka EIB grupai ir īpaša loma *InvestEU* budžeta garantiju īstenošanā un kā vadošajai partnerei ārējo garantiju jomā.

Tāpēc Komisija ir secinājusi, ka vislabākais risinājums ir pašai uzņemties tiešu atbildību par KUF investīciju stratēģiju un aktīvu pārvaldību. LESD 317. pantā atbildība par Eiropas Savienības budžeta izpildi ir uzticēta Komisijai. Šis uzdevums ietver arī finanšu līdzekļu un aktīvu pārvaldību, tādējādi KUF aktīvu pārvaldības uzticēšana Komisijai neprasa leģislatīvo aktu.

6. TURPMĀKIE PASĀKUMI

KUF ir jābūt gatavam sākt aktīvu investēšanu, kolīdz fondā būs pieejami jaunās DFS attiecīgo rīcībpolitiku līdzekļi. Tāpēc Komisija savus plānošanas un sagatavošanas darbus organizē tā, lai KUF pārvaldībai nepieciešamie tiesību akti un operacionālie pasākumi būtu pabeigti laikus.

Paralēli šim paziņojumam Komisija pieņem arī aktīvu pārvaldības pamatnostādnes, kurās KUF tiek noteikts piesardzīgs un uz stabilitāti orientēts investīciju mērķis un KUF operāciju pārvaldībai paredzēti stingri lēmumu pieņemšanas un ziņojumu sniegšanas noteikumi. Vēl ir jāsagatavo investīciju stratēģija par aktīvu stratēģisko izvietojumu, kas sniegs ievirzi portfeļa mērķstrukturai, un jānosaka attiecīgais etalonrādītājs, kas tiks izmantots snieguma salīdzināšanai. To plānots paveikt 2020. gada otrajā pusē.

Vēlāk šā gada gaitā Komisija pieņems deleģēto aktu, kurā noteiks KUF efektīvo uzkrājumu likmi (saskaņā ar Finanšu regulas 213. panta 2. punktu).

Līdztekus minētajam Komisija izstrādā konsekventas risku pārvaldības pieejas un ziņojumu sniegšanas sistēmas *InvestEU* un EFIA+ garantiju programmām, lai nodrošinātu saistību un KUF aktīvu salāgotu pārvaldību. Šis paralēlais darbs pie risku pārvaldības metodikām un procesiem ļaus iegūt ienākošo un izejošo līdzekļu plūsmu prognozes, kas ir nepieciešamas, lai varētu sagatavot un pēc tam pielāgot pienācīgi kalibrētu KUF investīciju stratēģiju un piemērotu etalonrādītāju.

Ievērojot nozīmi, kas KUF būs kā lielākajam ES aktīvu portfelim un saistību sistēmas enkuram, Komisija līdz 2020. gada beigām iesniegs ziņojumu par progresu visa šā satvara izveidē. Sākot no 2021. gada vidus, Komisija ik gadu sagatavos Finanšu regulas 250. pantā paredzēto ziņojumu par finanšu instrumentu, budžeta garantiju un finansiālās palīdzības radīto saistību sistēmas stabilitāti.